

Bits of Freedom's 13 To-Do's voor het kabinet

Deze dertien punten mogen op geen enkel verkiezingsprogramma ontbreken:

- ✓ **Nederland schroeft privacybescherming op**
- ✓ **Nederland stopt massasurveillance**
- ✓ **Nederland houdt voet bij stuk: geen verzwakking van versleuteling**
- ✓ **De Autoriteit Persoonsgegevens heeft voldoende middelen voor krachtige handhaving**
- ✓ **Inbreuken op grondrechten worden streng getoetst**
- ✓ **Online diensten zijn toegankelijk zonder dat je door anderen getrackt wordt**
- ✓ **Nederland investeert in de beveiliging van onze digitale infrastructuur**
- ✓ **Betere internationale samenwerking bij bestrijding criminaliteit via of op het internet**
- ✓ **Een cybersecurityincident wordt iets waarvan we leren**
- ✓ **De overheid neemt geen geautomatiseerde beslissingen die zij niet helder kan uitleggen**
- ✓ **Ook de politie houdt zich aan de wet**
- ✓ **Online communicatievrijheid wordt beschermd**
- ✓ **De overheid vraagt niet wat zij kan vorderen**

Internetvrijheid is een essentieel onderdeel van onze samenleving. Nederland kan niet zonder een open internet dat voor iedereen toegankelijk is, waar privécommunicatie privé blijft en waar iedereen informatie digitaal kan delen. Dicht bij huis is internetvrijheid onmisbaar voor onze sociale contacten, onze persoonlijke ontwikkeling en ons werk. In bredere zin is het een voorwaarde voor technologische innovatie, een bruisende economie en een sterke democratie.

Maar het internet biedt overheid en bedrijfsleven ook vergaande controle mogelijkheden. De internetvrijheid van Nederlanders komt in toenemende mate in de knel. Technologie wordt steeds meer ingezet om het doen en laten van burgers in de gaten te houden, zelfs als ze nergens van verdacht worden. Overheidsinstanties vinden de wet steeds vaker een vervelende drempel die ze liever negeren. Soortgelijke ontwikkelingen vinden ook op Europees niveau plaats. Dat maakt duidelijk dat de discussie over de bescherming van grondrechten op internet actueel en noodzakelijk is.

Nu is een uitgelezen kans om Nederland op de kaart te zetten als wereldleider in online innovatie, vrijheid en democratie. Kiezen we voor een open en vooruitstrevende Nederlandse informatiesamenleving waarin vrijheid wordt verdedigd, waarin innovatieve diensten worden gestimuleerd en waarin een gunstig digitaal vestigingsklimaat ontstaat? Of kiezen we voor een maatschappij waar digitale technologie wordt ingezet om burgers vergaand te controleren en waarin innovatie wordt afgeremd?

1. Nederland schreeft privacybescherming op.

Nederland committeert zich om niet via nationale wet- en regelgeving onder het beschermingsniveau van de Algemene Verordening Gegevensbescherming te duiken en de rechten van burgers te beperken. Samen met de Autoriteit Persoonsgegevens pakt Nederland een leidende rol in Europa.

2. Nederland stopt massasurveillance. Er wordt geen wetgeving aangenomen die opsporings- en inlichtingendiensten de bevoegdheid geven om het doen en laten van grote groepen onverdachte mensen te volgen. Deze regels maken Nederland niet veiliger, maar schenden wel de privacy en de communicatie- en bewegingsvrijheid van miljoenen Nederlanders.

3. Nederland houdt voet bij stuk: geen verzwakking van versleuteling. De regering draagt haar standpunt om geen maatregelen te introduceren waarmee versleuteling wordt verzwakt, internationaal met verve uit en zwicht niet onder druk van andere landen om dat alsnog te doen. Ook neemt het kabinet alle onduidelijkheid weg: geen enkele vorm van het verzwakken is acceptabel.

4. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft voldoende middelen voor krachtige handhaving. Gegeven de grote technologische ontwikkelingen en de sterke digitalisering van onze maatschappij zal de rol en het belang van een sterke toezichthouder de komende jaren alleen maar toenemen. Die moet kunnen beschikken over voldoende middelen om haar taken op een effectieve wijze uit te kunnen voeren.

5. Inbreuken op grondrechten worden streng getoetst. Noodzaak, proportionaliteit, subsidiariteit en effectiviteit van inbreuken op grondrechten moeten vooraf aangetoond worden. Alle inbreuken op grondrechten door de overheid moeten voorafgegaan worden door een impact assessment, voorzien zijn van een horizon- en evaluatiebepaling en altijd gebaseerd zijn op een wet.

6. Online diensten zijn toegankelijk zonder dat je door anderen getrackt wordt. Het gebruik van *third party trackers* is volstrekt intransparant en laat gegevens van gebruikers wegglijpen naar derden in binnen- en buitenland. Met de herziening van de ePrivacyrichtlijn moet Nederland pleiten voor het recht op toegang tot online diensten zonder dat de gebruiker getrackt wordt, zoals nu in Nederland ook al geldt voor websites van de overheid. *Cookiewalls* worden verleden tijd.

7. Nederland investeert in de beveiliging van onze digitale infrastructuur. Het kabinet investeert de komende jaren structureel in softwareprojecten met als doel het sterk verbeteren van de beveiliging van onze digitale infrastructuur. Daarmee zet Nederland

zichzelf internationaal op de kaart: de hele wereld profiteert van onze investeringen.

8. Betere internationale samenwerking bij bestrijding criminaliteit via of op het internet. Onze overheid zet in op betere samenwerking bij de bestrijding van criminaliteit met een internationale component. De procedures voor rechtshulpverzoeken krijgen een update, zodat niet langer wekenlang op de invulling van een verzoek hoeft te worden gewacht.

9. Een cybersecurityincident wordt iets waarvan we leren. Nederland krijgt een instantie die feitelijk en gedetailleerd rapporteert over specifieke incidenten op het gebied van inbreuken op de veiligheid van onze digitale infrastructuur. Het doel: leren van de gemaakte fouten en herhaling voorkomen. Als een Onderzoeksraad voor Veiligheid, maar dan gericht op onze digitale wereld.

10. De overheid neemt geen geautomatiseerde beslissingen die zij niet helder kan uitleggen. Ook als de overheid gebruik maakt van rekenregels om beslissingen te nemen over burgers moet zij elk van die beslissingen in zijn geheel kunnen uitleggen. Een ambtenaar mag nooit weggelaten met "*computer says no*".

11. Ook de politie houdt zich aan de wet. Al meer dan zeven jaar overtreedt de politie vrijwel elke norm in de Wet politiegegevens. Dat is de wet die regelt hoe de politie met zeer gevoelige gegevens van burgers om moet gaan. Uiterlijk aan het einde van de nieuwe kabinetsperiode is het stelselmatig negeren van de wet door de politie beëindigd.

12. Online communicatievrijheid wordt beschermd. Alle legale informatie op het internet moet voor iedereen toegankelijk zijn. Websites kunnen niet gedwongen worden informatie zonder rechterlijke toetsing te verwijderen. Permanente voorafgaande controle of filtering van informatie op internet is ontoelaatbaar. Sociale netwerken mogen informatie slechts verwijderen op grond van transparante en consequent toegepaste criteria, met inachtneming van de belangen van de gebruiker. Registratie bij internetdiensten onder een pseudoniem moet mogelijk blijven.

13. De overheid vraagt niet wat zij kan vorderen. Steeds meer overheidsinstanties vragen private partijen om 'vrijwillig' gegevens te verstrekken of handelingen te verrichten waarvoor de instanties eigenlijk ook een bevoegdheid tot vorderen daarvan hebben. Door te vragen omzeilt de overheid de waarborgen die de bevoegdheid reguleren. Daarom stopt de overheid met vragen wat zij ook kan vorderen en draagt dit uitgangspunt ook internationaal uit.